

Επαναληπτικό Μαθημάτων 17 έως 22

1. Παρατηρήστε τον χάρτη 17.2 του βιβλίου σας και τον σημερινό πολιτικό χάρτη της Ελλάδας. Ποιοι λαοί ήταν γείτονες του Βυζαντίου και ποιοι είναι της σημερινής Ελλάδας; Ποιες είναι οι σχέσεις της χώρας μας μαζί τους;
2. Επιβεβαιώστε τη χώρα καταγωγής των προσώπων της πρώτης στήλης και βάλτε X στο κατάλληλο πλαίσιο.

	Βυζαντινός	Άραβας	Πέρσης	Ρώσος	Βούλγαρος
Νικ. Φωκάς					
Βλαδίμηρος					
Κρούμμος					
Χοσρόης					
Μωάμεθ					

3. Αντιστοιχίστε τα πρόσωπα με τις ενέργειές τους και συζητήστε τα αποτελέσματα που καθεμιά από αυτές είχε για την αυτοκρατορία.

Ηράκλειος	•	•	Έσωσε το Βυζάντιο από τους Άραβες.
Λέων Γ΄ Ίσαυρος	•	•	Νίκησε τους Πέρσες στη χώρα τους.
Καλλίνικος	•	•	Ίδρυσε την ισλαμική θρησκεία.
Μωάμεθ	•	•	Ανακάλυψε το υγρό πυρ.
Νικ. Φωκάς	•	•	Απελευθέρωσε την Κρήτη από τους Σαρακηνούς.
Βασίλειος Β΄	•	•	Αφιέρωσε στην Παναγιά Αθηνιώτισσα τις νίκες του.

4. Πώς βοηθήθηκε ο Ηράκλειος για να αντιμετωπίσει τις οικονομικές απαιτήσεις της εκστρατείας εναντίον των Περσών; Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και σχολιάστε τις ενέργειες των προσώπων που αναφέρονται σ' αυτό.

«Αυτό το έτος (622), στις 4 Απριλίου, ο **Βασιλιάς Ηράκλειος**, αφού γιόρτασε το Πάσχα στην Κωνσταντινούπολη, ξεκίνησε αμέσως μετά, τη δεύτερη μέρα το απόγευμα, κατά της Περσίας. Επειδή όμως δεν είχε οικονομικούς πόρους πήρε ως δάνειο τα χρήματα των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων. Πήρε και από τη μεγάλη εκκλησία (Αγία Σοφία) τα πολυκάντηλα και άλλα λειτουργικά σκεύη και έκοψε νομίσματα πολλά. Άφησε δε και **το γιο του** μαζί με τον **πατριάρχη Σέργιο** και τον **Πατρίκιο Βώνο**, άνδρα λογικό και συνετό και έμπειρο σε όλα, να διοικούν και να φροντίζουν την Πόλη».

Θεοφάνης, *Χρονογραφία* (9ος αι.)

Υποδοχή των πρέσβων στο Βυζάντιο

5. Διάβασε το κείμενο που ακολουθεί και φαντάσου ότι είσαι κι εσύ ξένος απεσταλμένος στο Βυζάντιο. Διηγήσου, μετά την επιστροφή, στον αρχηγό του κράτους τις εντυπώσεις από την υποδοχή που σου έγινε στο παλάτι.

«Όταν μπει ο ξένος πρέσβης στο παλάτι, πέφτει στο έδαφος, προσκυνά τον βασιλιά και τότε ηχούν αμέσως τα όργανα. Όταν σταματήσουν αυτά, αρχίζουν τα μηχανικά λιοντάρια να βρυχώνται και τα μηχανικά πουλιά των δέντρων να κελαηδούν μελωδικά. Τα θηρία του θρόνου σηκώνονται όρθια, τα όρνεα κρῶζουν, ενώ ταυτόχρονα ένας αυλικός δίνει στον βασιλιά τα δώρα του επισκέπτη.

Όταν τελειώσει η διαδικασία των δώρων ηρεμούν τα πάντα. Και όταν γίνουν οι συνήθεις ερωτήσεις και ο διάλογος με τον επισκέπτη, ο αυλικός του συνιστά να προσκυνήσει και να αποχωρήσει. Τότε πάλι ηχούν τα όργανα, τα λιοντάρια και τα όρνεα βγάζουν το καθένα τη φωνή του και τα άγρια ζῶα σηκώνονται από τα βάθρα τους. Όταν ο επισκέπτης βγαίνει έξω, όλα σταματούν».

Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος, *Περί Βασιλείων τάξεως*

6. Ποιους διπλωματικούς τρόπους χρησιμοποιούσε το Βυζάντιο για την επικοινωνία και τη συνεργασία του με τους γείτονες λαούς; Αναφέρετε και σχολιάστε τρεις από αυτούς, τους οποίους θεωρείτε πιο αποτελεσματικούς για την εποχή τους.
7. Βάλτε **Σ** στην αρχή κάθε σωστής πρότασης και **Λ** στην αρχή κάθε λανθασμένης. Αν χρειαστεί σχολιάστε την επιλογή σας.

	Ο Βασίλειος Διγενής ήταν ο πιο ονομαστός από τους ακρίτες.
	Ο Νικηφόρος Φωκάς νίκησε τους Σαρακηνούς κι ελευθέρωσε την Κρήτη.
	Ο Βόγορης βαφτίστηκε Χριστιανός και ονομάστηκε Ραφαήλ.
	Ο Μωάμεθ, πριν γίνει προφήτης του Ισλάμ, ήταν έμπορος.
	Οι Άβαροι δεν ενόχλησαν ποτέ το Βυζάντιο.
	Οι Ρώσοι ήταν λαός ασιατικής καταγωγής.
	Ο Κύριλλος και ο Μεθόδιος κήρυξαν τον χριστιανισμό στους Σλάβους.

8. Βάλτε στα τετραγωνάκια τον αριθμό της εικόνας που αντιστοιχεί σε κάθε κείμενο.

α. Ο βυζαντινός στρατός διέθετε, για την υπεράσπιση της πρωτεύουσας και για την καταδίωξη των εχθρών, καλά εκπαιδευμένες φρουρές των πόλεων, θωρακισμένο ιππικό, λογχοφόρους, τοξότες και ακοντιστές πεζικάριους.

β. Οι Βυζαντινοί προσπαθούσαν να καταστρέψουν τα εχθρικά πλοία, άλλοτε με το υγρό πυρ και άλλοτε με ναυμαχίες. Σ' αυτές ειδικά ασκημένοι στρατιώτες, με βαρύ οπλισμό, πηδούσαν πάνω στο κατάστρωμα των εχθρικών πλοίων και αντιμετώπιζαν τους αντιπάλους τους.

γ. Η εξάπλωση του χριστιανισμού στη Ρωσία επηρέασε σημαντικά και τις τέχνες. Μαρτυρία αυτής της επίδρασης αποτελεί, έως σήμερα, η αρχιτεκτονική πολλών ναών τους.

δ. Η Πόλη υποδεχόταν θριαμβευτικά τον Αυτοκράτορα, κάθε φορά που επέστρεφε από εκστρατεία νικητής. Με τον ίδιο τρόπο υποδέχτηκε και τον Νικηφόρο Φωκά, μετά τους νικηφόρους πολέμους του κατά των Αράβων.

ε. Η διπλωματία ήταν ένα μέσο που χρησιμοποιούσαν οι Βυζαντινοί για να διατηρούν φιλικές σχέσεις και ν' αποφεύγουν συγκρούσεις με τους γείτονές τους. Γι' αυτό, πολύ συχνά Βυζαντινοί πρεσβευτές επισκέπτονταν τις αυλές των ξένων ηγεμόνων, ως απεσταλμένοι του αυτοκράτορα.

στ. Στις περιόδους οικονομικής ανάπτυξης του Βυζαντίου έφταναν στην Πόλη άνθρωποι και εμπορεύματα από όλον τον κόσμο. Οι έμποροι άραζαν τα πλοία τους στο λιμάνι και κατευθύνονταν στις αγορές της Πόλης για τις συναλλαγές τους.

